

2 Karjalaisien onnistu šäilyttyä omaperäisyyven

4 ”Olen ylpie koko elämäštäni...”

6 Kuoroja ympäri Karjalua yhtyy Lauuluhlih

PEREHIEN EMÄNTIEN TEHTÄVÄNÄ OLI LUATIE KARJALAISEN KÄSIKAIKAN MALLI. KUVA: OLGA MELENTJEVA.

Oma koti on kaiken alku

Pereh: Tuaton koti -perhekilpailu piettih Jyškyjärven kyläššä 19. oraškuuta

TAT'ANA TORVINEN

Perehet Kalevalašta, Jyškyjärveltä, Uuvelta Jyškyjärveltä ta Kecalpa kerävyttih perhekilpailuh Jyškyjärven kulttuuritalolla.

– Ei ole šattumalta, jotta tämä kilpailu oli päätetty pityä juuri Jyškyjärveššä, aitoššakarjalaiseššä kyläššä, missä eläy äijän karjalaisie ta eläy vahvana karjalaini kulttuuri, koroštii Kalevalan piirin johtajan ensimmäini

šijahini Nina Stankevičus. Jyškyjärven kulttuuritalon lavaltaki kilpailun aikana kuulu kaunista karjalaisista pakinua, karjalaisie lauluja ta musiikin šoitto.

Juuritta ei ni heinä kašva – tällä nimellä piettih kilpailun ensimmäini oša, kumpaseššä joka perehen jäšenet esitettih iččieh ta näytettih kuin hyvin hyö tiijetäh omien šukujen istorijua. Lisäksi joka pereh oli valmistan erikoipiirin johtajan ensimmäini

laulettih, toiset starinoiti, kolmannet tanššittih ta šoitettih musiikkišoittoimie.

Järještäjät keksittih ošallistujilla eri kilpailuja. Perehien isäntien piti näyttyä mitein hyvät kalamiehet hyö ollah. Miehistä tuli kunnon kalaštaja-artteli. Kalaonniki oli kalaštajien puolella, šualehena oli vakallini kalua. Emänät näytettih nerojah lapšien tuuvvittamieššä ta käšityöššä. Yheššä lapšien kera naiset korisettih käsi-

paikkoja, luajittih käšipaikkoih kanšallisaiheisie kirjontamotiivija.

Kaččojatki ei jiiäty šyrjäh. Kilpailun vetäjät tiijuššeltih kuin hyvin rahvaš tiijetäh karjalaisie tapoja ta perintehie. Parahat tietäjät šuatih lahjat järještäjilta.

Perekilpailušta tuli mainijopruasniekka, missä valtas i ylen lämmin ta yštävällini ilmapiiri. Šiinä ei ollun voitajie eikä hävijie. Kaikki kilpailuh ošallistujat perehet oli palkittu eri nominatijois-

» TUATON KOTI

- ❖ Tuaton koti -kilpailu oli järješetty Karjalan kielen ta kanšallisen kulttuurin vuuvven puittehisä ta še oli omisettu Perehen päivällä.
- ❖ Kilpailun tarkotukšena on kielen ta kulttuurin perimykšen šäilyttämini, perehen tapojen ta perintehien šiiirtämini nuoremmalla polvella šekä perehen roolin koroštamini karjalan kielen šäilyttämieššä.
- ❖ Kilpailun järještäjina ollah Kalevalan KALEVALATALO-etnokulttuurini keškuš ta Jyškyjärven DOSUG-kulttuurikekuš Karjalan kanšallisuuspolitiikan ministerijön ta Kalevalan piirin ičehallinnon tuvella.

sa. Ošallistujat šuatih hyvät lahjat Karjalan KT:n piämiehen, Kanšallisuuspolitiikan ministerijön, Kalevalan piirin ičehallinnon šekä kanšallista kulttuurie tukevan Uhut-šeuva -järještön puolešta.

KT:N PIÄMIEŠ HUDILAINEN (OIK.), KULTTUURIMINISTERI BOGDANOVA TA PRIÄŽÄN PIIRIN PIÄLIKKÖ GUSEV KÄSITELLÄH TAŠAVALLAN PÄIVÄN OHJELMUA. KUVA OTETTU GOV.KARELIA.RU -NETTIŠIVUILTA.

Tašavalta valmistautuu suurih juhlih

Karjala: Aleksandr Hudilainen tarkisti Priäžän valmissukšen Tašavallan päiväh.

MARIJA KIRILLOVA

Oraškuun 15. päivänä KT:n piämieš Aleksandr Hudilainen piti Priäžän pos'olkašša kokouksen, kumpasen teemana oli Priäžän valmistumini Tašavallan päivän viettä-miseh.

Perintehen mukah Tašavallan päivä vietetäh joka vuosi 8. keäkuuta. Tänä vuotena ensimmäistä kertua pruasniekan suurimmat toimehpiivot järješetäh ei Petroskoissa, ka tašavallan Priäžän piirissä.

Pruasniekan osallistujie vuottau šuuri mukava ohjelma. Keäkuun 6.–8. päivinä Priäžäššä ta Priäžän piirissä pietäh VII Muajilman karjalaisien kerähmö ta Tašavallan naisien foorumi, ilmoitetäh

KT:n kunnivokanšalaista, myönnetäh tašavallan Sampo-kilpailun palkintoja kulttuurin, taitehen ta kirjallisuuvven aloilla, järješetäh Karjalan piirien ta kaupunkien näyttelyjä, IV suomelais-ugrilaisien kanšojen Suguvastavundufestivaali ta perintehellini Huumorin festivaali Kintahan kyläššä.

Pruasniekan kul'minaatijoksi tulou šuuri juhla-konsertti Priäžän stadionilla, kumpaseh osallissutah ei vain karjalaiset artistat, ka i vierahat Moskovašta.

Suunnitelmien mukah pruasniekan toimehpiitoih osallistuu monta tuhatta henkie.

Karjalan piämieš Aleksandr Hudilainen tarkasti juhlan pitopaikkokästä, kumpasie nyt kunnošetah: pos'olkan keša-

stadionin, missä pietäh šuuri konsertti, Priäžän luomiskeškukšen, missä järješetäh VII Muajilman karjalaisien kerähmö, pos'olkan pihoja ta rakennukse.

KT:n kulttuuriministerin Jelena Bogdanovan šanojen mukah, pruasniekan vierahilla ta osallistujilla on valmissettu šuuri kulttuuri-ohjelma. Konserttijien lisäksi Priäžän eläjät ta vierahat šuahah tuttavuštuo perintehelliseh karjalaiseh kuhn'ah, suveniirien valmistamiseh ta rahvahan tienestiloih.

Tašavallan šuurimman pruasniekan päivinä Priäžäh keräytyy VII Muajilman karjalaisien kerähmön yli kakšišatua osallistujua. Tästä kertosäh: pos'olkan keša-

kan ministeri Lana Migu-nova. Kerähmöh keräytyy delegaattija Karjalan kaikista piirilöistä, Leningradin, Murmanskin ta Tverin alovehilta, šekä Šuomešta. Šeloššukšen piäteemaksi tulou karjalan kielen ta kulttuurin säilyttämini ta kehittämini.

– Miekacoin, kuin Priäžä valmistautuu tulijah pruasniekkah ta voin šanuo, jotta piätöš Tašavallan päivän viettämisestä Karjalan piirissä oli epyälömättä oikie, korošti issunnon lopuša KT:n piämieš. – Olen varma, jotta še tulou hyväksi stimuliksi piirien johtajilla kaččuo omah piirih uuvvela keinoin ta panna kaikki hyväh järješšykšeh.

Vuotena 2014 Tašavallan päivä niise meinatah viettyä Karjalan piirissä.

Karjalaisi omaperäi

VII Muajilman karjalaisien

MAIKKI SPITSINA

Tatjana Klejerova šyntu Uhtuošša karjalaisešša pereheššä. Hiän aina on tunten iččie karjalaisekši.

Tatjana Sem'ovovna opaštu Kalevalan koulušša. Koulun jälkeh hiän valmistu venäjän kielen ta kirjallisuuvven opaštajakši Karjalan pedagogisešša instituutissa ta vuuvven ruato opaštajana omašša kyläkoulušša. Šiitä hänen työura vaihtu täyšin uuvveksi: Tatjana Sem'ovovna läksi ruatamah enšin Kalevalan nuorisoliiton piirikomitietah, a šiitä vuuvvešta 1973 tuli Petroskoih nuorisoliiton alovehkomitietan sihteeri. Leningradin puoluehkokiekoulun lopetettuo Tatjana Klejerova harjotti puoluehtyötä Petroskoissa.

Vuosina 1990–92 Tatjana Sem'ovovna ruato KT:n Korkeimman Neuvošton kansallisušpolitiikan, šivisykšen ta kulttuurin laitokšen johtajana, a vuosina 1992–2005 toimi KT:n Kansallisušpolitiikan komitietan varajohtajana ta johtajana.

TÄRKEIN ASIE

Kansallisušpolitiikan komitietäšša hiän yritti toimie niin, jotta hänen jälkeh olis jäänyn vahva pohja kansalliskieliseh opaššukšeh, karjalaiseh kulttuurih, šekä kansalliskielisien lehtijen ta kirjojen kuštantamiseh. Klejerovan luvvettelošša on monta tärkeätä tehtävä Karjalan suomelais-ugrilaisien kanšojen hyväkši.

– Šuuren ošan elämästä olen viettäen kehittäen kansallisie aseita šamašša työpaikašša. Kyšymyš on miula läheistä, šentäh kun elän Karjalašša ta tunnen, mi tein kanšojen väliset suhteet kehitytäh. Tahon, jotta ne aina oltais šopušointusie, korošti Tatjana Klejerova.

KT:n Korkeimmašša Neuvoštošša Tatjana Klejerova ruato yheššä Zinaida Strogalščikovan kera. Naisien yhteistyön tulokšena oli monta ajatušta.

– Šiieh aikah mejän tärkeimpänä asiena oli hyvien kansainvälisien yhteykšien

kehittämini, karjalan ta vepšan kielen elävyttämini, šekä šuomen kielen säilyttämini Karjalašša. Myö piättimä, jotta mejän pitäy perušta kokonaini sistee-mi, kumpani auttais ihmisie šeuurustella, šuaha informaatiujo, opaštuo, säilyttyä ta kehittyä omua kulttuurie.

KIELIEN OPAŠŠUŠ

Yhteistyö Zinaida Strogalščikovan kera alko keäällä 1990. Šiieh aikah oli jo hyväkšytty karjalan ta vepšan kielen kirjaimistot.

– Mejän tehtävänä oli järještyä karjalan ta vepšan kielen opaššuš päiväkojista alkuan korkiekouluh šuaten. Šuomen kielellä tilanneh oli helpompi, šentäh kun šitä jo opašsettih monissa tašavallan kouluissa ta yliopistošša, jatko Tatjana Sem'ovovna.

Toisena proplemana oli šuaha šuoštumah Petroskoin korkiekoulujen johtajie, jotta yliopistojen poh-

Hyvät lukijat!

Vienan Karjala -lehen toimituš ilmottau, jotta VII Muajilman karjalaisien kerähmön takie, kumpani pietäh 7. keäkuuta Priäžän pos'olkašša, mejän lehen ilmeštymispäivä keäkuušša on šierretty. Šeuuruava Vienan Karjalan numero ilmeštty 5. keäkuuta (eikä 12. keäkuuta) ta šiitä 19. keäkuuta (eikä 26. keäkuuta).

en onnistu šäilyttyä syyvven

kerähmökši: Kanšallisuuspolitiikan asiantuntija Tatjana Klejerova.

NYT KLEJEROVA ON ELÄKELÄINI. HIÄN HARRAŠTAA YHTEISKUNNALLISTA TOIMINTUA. HIÄN ON KARJALA-SUOMI-YŠTÄVYŠSEURAN HALLINNON JÄŠEN TA VENÄJÄN PRESIDENTIN VLADIMIR PUTININ VAALIASIEMIEŠ.

KUVA: MARINA TOLSTIH.

« Joka ihmini ta joka kanša ollah erimoiset. Täštä omaluatuusuuvvešta keräytyyki yhtehini kulttuuririkkahuš.

jalla pitäy avata karjalan ta vepšän kielien laitokšet. Ka kuin Valtijon yliopiston rektori Viktor Vasil'jev, niin ni Pedagogisen institututin rektori Anatoli Britvihin mielelläh šuošuttih aktivistien alotteh ta ne kakši laitošta oli perušettu.

Pedagogisen institututin karjalan ta vepšän kielien laitokšen johtajakši tuli L'udmila Markianova, a Valtijon yliopiston laitošta rupesi johtamah Pekka Zaikov. Šitä enein hyö molommat ruatit Kielen, kirjallisuuvven ta istorijan instituutissa.

– Meilä ei ollun oppita šanakirjoja ta kaikkie

šitä, mitä tarviččou, jotta opaštua kieltä. Kaikki piti ruatua puhtahašta leheštä. Šuurin piirtein kaikki ne huolet lašettih Pekka Zaikovin, L'udmila Markianovan ta Niina Zaitsevan harteilla.

Pedagogisešša institututissa ruvettih valmistamah karjalankielisie alkeisluokkien opaštajie ta päiväkotien kašvattajie. Karjalan päiväkotiloissa ruvettih avuamah ryhmie, kumpasissa lapšet voitais opaštuo karjalan kieltä. Petroskoissa niise toimi kakši-kolme päiväkotie, missä opašettih karjalua ta suomie.

– Šiitä meijän ieššä nousi

uuši propleema: Karjalašša ei ollunšuumelais-ugrilaista kouluo. Myö rupesima pyytämäh, jotta koulu olis avatu, šentäh kun eryähissä Venäjän šuumelais-ugrilaisissa alovehissa šemmosie kouluja jo oli. En voi šanuo, jotta še oli helppo, ka kuiteski šuumelais-ugrilaini koulu oli perušettu Petroskoissa, kerto Tatjana Sem'ovnova.

APUO KANŠALLISELLA KULTTUURILLA

Karjalaini ta vepšäläini kulttuuri niise vuotti apuo. Šilloin ei ollun nykyaikasie lauluja karjalan ta vepšän kielillä, kanšallispuku oli unohtettu.

– Meijän tehtäväksi tuli virittyä kiinnoššušta täh propleemah. Onneksi, myö löysimä šamamielisie ihmisie kuin Karjalan joh-

tokunnašta, niin ni kulttuurialan ruatajista, muistelou Tatjana Klejerova.

Šuurena propleemana oli še, jotta 1990-luvulla inkerin šuumelaiset šuatih palumuuttujien statussin ta alettih aktiivisešti muuttamah Šuomeh. Šilloin karjalaisien ieššä nousi kyšymyš: onnistuuko šäilyttyä Kanšallini teatteri?

– Šuuret passipot niillä kulttuuriruatajilla, kumpaset jättih Karjalah. Ennin kaikkie tahon mainita Pekka Mikšijevie, Vieno Kettuista, Jelena Kornilovua. Šiitä heijän joukkoh liittytti nuoret artistat, kumpaset jatettih šitä šuurta ruatuo.

Ka nuorie artistoja niise piti opaštua. Nousi uuši propleema – missä? Karjalaiset ta vepšäläiset kulttuuriruatajat ta aktivistit kiännyttih ašen Venäjän kult-

« Karjalaiset ollah vakavat, tašaset ta rauhalliset ihmiset. Hyö aina oletah valmehet šopie keškenäh, šuoštuo ta antua periksi, ka heijän pitäy ni kehittyö.

tuuriministerin puoleh, jotta heilä annettais lupa avata Petroskoin konservatorijan ta Kulttuuriopiston pohjalla oma linja Kanšallisen teatterin artistojen valmistamista varoin.

– Vähitellein meilä onnistu ratkaissa melkein kaikki propleemat.

KEŠKUKŠEN PERUŠTAMINI

Šiitä aktivistien piti ajatella, missä vois šuorittua yhteistyötä karjalaisen ta vepšäläisen kulttuurin hyväksi. Petroskoissa ei ollun yhtenä kulttuuritaluo, missä ihmiset voitais keräytyö yhteh ta ajatella kanšalliskulttuurie koškijista kyšymyšistä. Toisena propleemana oli še, jotta tašavallašša ei ollun karjalaisie ta vepšäläisie ammattimiehie.

Piti avata šemmoni erikoislaitoš, kumpani tulis metodiskeškukseksi koko Karjalallatakulttuuripešäksi Petroskoin eläjillä. Niin šyntä ajatuš, jotta pitäy peruštua Kanšallisen kulttuurien keškuš.

– Meijän ieššä nousi monta propleemua: mistä löytyä tilat ta varat, jatto Klejerova. – Passipo Viktor Stepanovilla, Sergei Blinnikovilla, Aleksandr Trofimovilla, kumpaset šilloin oltih KT:n johtokunnašša. Ilmain heijän apuo tuškinpa myö pärjäsimä.

Niin ilmešty Kanšallisen kulttuurien keškuš. Enšin še oli pieneššä talošša Kirovin kavulla.

– Myö heti šaima kuulak kritiikkua meijän kuulusilta kirjailijoilta Jaakko Rugojevilta ta Ort'to Stepanovilta, jotta puitto meijän tašavallašša ei löytyn mitänä parempua paikkua myö olima mielissä, jotta šaima hoti šemmoset tilat.

Kuiteski še oli tovellini Kulttuurien keškuš. Enšin šiinä oltih vain karjalaiset, vepšäläiset ta šuumelaiset, ka šiitä yhytti toisetki

kanšat.

TOIMINTA LEVENÖY

Ajan mittah keškuksešša oli jo niin äijän kanšalaisjärještöjä ta luomiskollektiiwie, jotta tuli pakko ečtie šillä uuši paikka. Kulttuuriministerin Tatjana Kalašnikin avulla vuotena 1997 Kanšallisen kulttuurien keškuš muutti Leninin aukijolla.

Šiitä kulttuuriruatajat ta muskantit piätettih, jotta paha on järještyä kaikki šuuret pivot vain Petroskoissa. Karjalaisien I kerähmön jälkeh, kumpani piättih kešäkuušša 1991 Aunuksešša, oli perušettu Veikko Pällisen laulufestivaali Koštamuksešša, Vladimir Brendojevin festivaali Aunuksešša. Niin Kanšallisen kulttuurien keškukšen toiminta leveni koko Karjalalla.

– Myö peruštima Kanšallisen kulttuurien keškukšen. Nyt teijän tehtävänä on šäilyttyä ta kehittyä karjalaisie ta vepšäläisistä kielistä ta kulttuurie. Ihmisien pitäy mitänih ruatua, eikä istuo iänettä kiät rississä. Suali, jöš karjalaini ta vepšäläini perinneh kuolou. Vet myö niin äijän voimie panima šiih, jotta šuaha elävyttyä še!

MEIJÄN RIKKAHUŠ

Karjalaiset ollah vakavat, tašaset ta rauhalliset ihmiset. Hyö aina oletah valmehet šopie keškenäh, šuoštuo ta antua periksi, ka heijän pitäy ni kehittyö. Ruttoh muuttuvašša muajilmašša karjalaisien kuiteski onnistu šäilyttyä omaaperäisyvven.

– Eryäš ihmini voit kyšyö: ”Mitä varoin teijän pitäy šäilyttyä oma kieli? Vet työ kaikinhyvin maltattavenäjä, voitta vet paissa venäjäksi ta toisetki ihmiset ymmärretäh teitä!” Ka jöš myö kavotamma oman kielen, niin kavotamma iččiehki. Joka ihmini ta joka kanša ollah erimoiset. Täštä omaluatuusuuvvešta keräytyyki yhtehini kulttuuririkkahuš.

Musejoyön šuuri ta monipuolini ohjelma

PETROSKOI. Kaupunki liitty IX Euroopan museoyöh.

Oraškuun 18. ta 19. päivän välisenä yönä Karjalan piäkaupunkin šeiččemäššä kulttuurilaitokšeššä kaupunkilaisilla tarittih šuuri ta monipuolini ohjelma. Šiih kuulu toisien lisäksi näyttelyjä, konserttija, muasterioppija ta elävän istorijan toiminta.

Musejoyö piettih Petroskoissa jo kuuvvetta kertua. Tuhansie musevoja Euroopan monissa maissa toimittih 18. oraškuuta koko yön.

Järještäjien mukah musejoyön ohjelma oli šuunnattu kuin aikuishilla, niin ni lapšilla.

Karjalan kansalliseššä musejošša järještettih Mitä? Missä? Konša? -tietokilpailu, kumpaseššä kyšmykšie ošallistujilla esitti laitokšen johtaja Mihail Goldenberg.

Kižin musejo taričči koululaisilla erilaisie muasterioppija matkamuistoesinehien ta šuojeluesinehien valmistamisešša.

Solovetskin šuarien päivät Karjalašša

YHTEISKUNTA. Oraškuušša Karjalan tašavallašša piettih Solovetskin šuarien päivät, kumpasien piätapahumat oltih 16. ta 17. oraškuuta.

Tapahtuman ensimmäisenä päivänä neuvotteluh Karjalan tašavallan hallituksešša ošallistu virallini valtuuskunta Arhankelin alovehelta ta Solovetskin manasterista. Šiinä käsiteltih alovehien välisen yhteistyön näkymie šekä kyšmykšie, kumpaset liitytäh valtioon kohteohjelman projektin kehitykšeh. Kohteohjelman tehtävänä on Solovetskin šuarien henkisen, kulttuurisen ta luonnollisen perinnön šäilyttämini ta elvyttämini šekä niijen infrastruktuurin kehittämini vuosina 2014–2019.

Šamana päivänä Petroskoin kaupunkin näyttelyšalissa piettih näyttelyn esittelytilaisuus. Tämä multimedijua käyttävä näyttelyprojekti kertou Solovetskin šuarien noin kuuvven vuosišuan istorijašta, niijen traagisešta kohtalošta 1900-luvulla šekä nykysešta elpymisešstä.

Onnie ta lykkyö! Ozua da lykky!

Hyvä lukija! Šyntymäpäiväksi voit työntyä yštävällä poštikorkin karjalan kielellä!

Uuvven vuuvven ta Roštuon poštikorttien jälkeh livvinkielisen Kipinä-kuukaušilehen toimittajat luajittih uuvven poštikortit – šyntymäpäiväksi. Poštikortin kaunehen kuvan piirušti taiteilija Anastasija Trifanova.

Tämä poštikortti hyvin šopiu toisihki juhlih, šentäh kun šen kanšikuvah on kirjutettu ”Onnie ta lykkyö!” taikka ”Ozua da lykky!”. Pitäy mainita, jotta poštikortit on erikseh luajittu vienalaisilla ta livvilläisillä, ne ollah karjalan kielen kahella murtehella.

Oštua poštikortit voipi Oma Mua -lehen toimituksešša.

→ Adressi: Oma Mua, Titovinkatu, 3, huoneh 102 ta 109

→ Lisäy tietuo telefonissa: 78-05-10, 8 921 226 86 96

”Olen ylpie koko elämästäni...”

Tašavalta: Karjalan kunnivokanšalaisen Pavel Seps’akovin muissolla.

PAVEL SEPS’AKOV. KUVA: VLADIMIR LARIONOV.

Karjalan tašavallan piäkaupunki 9. šajekuuta 2012 kärsi šuurta vahinko: Karjalan ta Petroskoin kunnivokanšalaini Pavel Vasiljevič Seps’akov vaikien šairauksen jälkeh mäni tuonilmasih. Tämän vuuvven 13. oraškuuta hiän ois täyttän 88 vuotta.

Pavel Seps’akov šynty vuotena 1925 Vologdan alovehien Vitegran piirin Tudoszero kyläššä. Hiän opaštu šeiččenuokkaseššä koulušša, šiitä Vitegran pedagogiseššä opistošša. Vuosina 1943–1945 Seps’akov oli šotakoulunopastujana Arhankelin alovehien Vel’sk-kaupunkissa. Vuuvven 1945 pakkauškuušta alkuan hiän taisteli kenttäarmeijan Toisella Valko-Venäjän rintamalla ta otti vaštah Voiton päiväy Berlinissä 20-vuotisena kersanttina. Vuotena 1947 Pavel Vasiljevič lopetti šotaopiston Leningradin alovehella.

Šuuren isänmuallisen šovan šoturilla Pavel Seps’akovilla on 16 taiste-

lupalkintuo ta mitalie, niijen luvušša Georgi Žukovin mitali, Ruškien Lipun kunnivomerkki, Kanšojen yštävyykšen kunnivomerkki.

Pavel Seps’akov tuli Karjalah vuotena 1950. Hänen työura tašavallašša alko Aunukšen nuorisoliiton piirikomitietan ensimmäisen šihteerin virašta. Ka elämän šuurimman ošan, omieneroja ta tietoja Pavel Vasiljevič anto meijän kaupunkilla: melkein 14 vuotta, vuosina 1969–1982, hiän oli Petroskoin kaupunkinneuvošton piämiehenä.

Pavel Seps’akovin joholla Karjalan piäkaupunki oli Neuvoštoliiton parahien kaupunkien luvušša puhtahuošta ta viheriöittämisestä. Kaupunki viisi kertua šai Neuvoštoliiton kiertävän Ruškien lipun kunnioššuksešša. Pavel Vasiljevičän hallituksen vuosina Petroskoissa avattih Karrelia-hotelli, šatama, Kalevala-elokuvateatteri, Tunnettoman šotilahan hauta-

uusie kaupunkin ošie.

– Pavel Seps’akov jäi Petroskoin istorijah, kuin esimerkki rajattoman palvelukšen oman kaupunkin ta šen eläjien hyväkšie, on varma Petroskoin piämies Nikolai Levin. – Tašavallan istorijašša hiän oli yksi parahista johtajista. Hänellä aina oli vaštuuntunneh kaikkešta, mitä tapahtu kaupunkissa. Seps’akov oli viisaš ta nerokaš ihmini, kumpani anto omalla työllä kaikki voimat. Kaupunkin Kukonmäki- ta Kl’učevaja -ošat, monet koulut ta opistot oltih rakennettu juuri Pavel Seps’akovin hallituksen vuosina.

Vuotena 1978 Pavel Seps’akovilla oli myönnetty Ruškien Lipun kunnivomerkki šuurešta panokšešta talouš- ta kulttuurirakentamiešeh, vuotena 1981 hiän oli palkittu Kanšojen yštävyykšen kunnivomerkillä, a vuotena 1994 Pavel Vasiljevič šai Petroskoin kunnivokanšalaini -arvonimen.

”Ei joka ihmini voi

« **Kaupunkin Kukonmäki- ta Kl’učevaja -ošat, monet koulut ta opistot oltih rakennettu juuri Pavel Seps’akovin hallituksen vuosina.**

šanuo: mie olen ylpie koko elämästäni. Mie olen ylpie šiitä, jotta kaikki myö, luku- ta kirjutuštajittomien vanhempien kuuši lašta, šaima korkien koulutukseš. Mie olen ylpie šiitä, jotta milma kašvatettih yhteiskunta ta vanhemmat, ta työnnettih miut puoluštamah Kotimuata, jotta mie annoin kaiken, mitä voin Voittuo varoin. Mie olen ylpie šiitä, jotta ruavoin nuorison kera, jotta puolueh kašvatti miut Petroskoin kaupunkinneuvošton piämiehen virkah šuaten. Mie olen ylpie šiitä, jotta miun aikana rakennettih Luoteis-Karjalaini rautatie, perušsettih Mujejärven ta Suojjärven piirit, rakennettih 28 poš’olkua, hyväkuntosie ta -tašosie taloja Suojjärveššä, kumpasie šiitä ennein ei ollut. Mie olen ylpie šiitä, jotta konša mie aššun Petroskoin pihvoja myöten, niin melkein kaikki, mitä mie niän, oli rakennettu miun aikana... Pitäykö ylpeillä šiitä vain ei?”, kirjutti Pavel Seps’akov omašša Kaupunkin johtajan kirjutukseš -kirjašša.

Kollegat, yštävät ta kaikki ihmiset, ket tiijettih Pavel Vasiljevičie, ijäksi šäilytetäh kunnivoitukseš ta muisson täštä nerokkahašta ta viisahašta johtajašta, ahkerašta ruatajašta, myötätuntosešta ihmisešstä, kumpani koko šyvämellä huolehti tašavallašta ta kaupunkista, missä eli ta ruato.

Pienet artistat esitettih nerojah

KOHTAUŠ NAKRIS-STARINAŠTA. KUVA: MARIJA URBANOVIČ.

KOŠTAMUŠ. Oraškuun 16. päivänä Koštamukšen Kulttuuri- ta musejokeškuksešša piettih karjalan kulttuurin illačču.

Pruasniekan avattih pikkaraiset tytöt ta pojat lapšien folklooriryhmästä, kumpaset vašta tänä vuotena ruvetih opaštamah karjalan kieltä lauluissa, kisoissa ta lapšien leikkilöissä. Lapšet esitettih vierahilla venäläistä rahvahan Nakris-starinua karjalan kielellä. Starinan mukah šuuri nakris oli šuatu muašta, še toi hyvin äijän iluo kuin näyttelijällä, niin ni kaččojilla. Pienet artistat kučuttih kaikkie tanššimah karjalaista Tule piirih -tanššie.

Iltua jatko karjalaini rah-

vahan Hete-folklooriryhmä tanššineh, piirileikkineh ta lauluineh.

Folklooriryhmän lapšilla še oli ensimmäini esityš karjalan kielellä. Lapšilla ičelläh niin miellytti spektakli karjalan kielellä, jotta hyö haluttas esittyä šit uuvveštah ta panna lavalla toisiekki šuurempie starinoja. Lapšien kera karjalan kielen opaššus jatkuu ielläh.

Ilottau še, jotta lapšet omien vanhempien kera, monet kumpasista iče käyväh karjalan kielen kurššiloilla, yhteššä opitah omua kieltä ta tutuštah enemmän karjalaiseh kulttuurih.

MARIJA URBANOVIČ

Helky kannel Kalevalan runomaila

KALEVALA. Toini alovehienvälini Veikko Pällisellä omissettu festivaali piettih Kalevalašša.

Kalevalašša piettih toini alovehienvälini Veikko Pällisellä omissettu Helky kannel niin kuin aina Kalevalan runomaila -festivaali.

Omapepäni šäveltäjä Veikko Pällinen luovutti äijän kaunehie šävelmie. Hiän hyvin tiesi oman kotišeuvun laulu- ta folklooriperinnehtä ta tuki rahvahallisie laulajie. Rahvahan kantelistien yhtyveh ta Kalevala-folklooriryhmä, kumpasien alkuhpanijana oli Veikko Pällinen, toimitah piirissä tänäpäinäki.

Tänä vuotena festivaali oli omissettu 40-vuotispäivällä, kun kantelistien yhtyvehellä oli myönnetty Rahvahan yhtyveh -arvonimi. Kahen päivän aikana oli järješetty

erilaisia toimehpiteja, niiden joukošša oli muistomitingi Veikko Pällisen hauvalla. Kulttuuritalošša oli järješetty musejokekspositijo ta kuulusalla muanmiehellä omissettu valokuvanäyttely.

Juhlakonsertti lahjotti Kalevalan eläjillä ta vierahilla loistavie folklooriryhmien esitykšie. Lavalla ensimmäistä kertua esiinnyttih lapšien kanteleryhmät, kuulu Veikko Pällisen tunnettuja šävelmie. Kirkkahana tapahtumana oli Pomorin rahvahan kuoron esiintymini, kumpasen ohjuajana on KT:n anšijoitunut kulttuuriruataja Viktor Vasiljev.

Festivaali piettih karjalan kielen ta kulttuurin vuuvven puittehisša.

MARIJA KIRILLOVA

Rakennamma Luonnonlinnaa

Louhen piiri: Ekologini Luonnonlinna-festivaali piettih Louhen piirissä kolmatta kertua.

Jo kolmatta kertua meijän piirin koululaiset rakennatah omua huavehkaupunkie, missä kaikilla on hyvä. Še on Luonnonlinna.

Tämän kummallisen kaupunkin rakentamini on ekologisen festivaalin yksi vaihistä. Šen mukavan, taitehellisen tiijuššuspivon järješettih Paanajärvi-kanšallispuiston ekologisen šivissykšen ošašton spesialistit ta piirin šivissyšhallinnon ruatajat.

Festivaalin tarkotukseksena on koululaisien kiinnošukšun kehittämini luonnonšuojelutoimintah, heijän aktiivisen ta sosiaalisen näkökulman kannattamini.

Tänä vuotena festivaali oli omissettu luonnonšuojelualovehilla ta šen deviisina oli: Tieto-Taito-Huvi. Kaupunkin rakentamish ošallistu yheksän joukkuo.

Enšimmäisellä tietovaihiella jokahini kilpailujoukko esitti yhen luonnonšuojelualovehen. Niihen joukošša oli Kalevalan, Vodlozeron ta Puanajärven kanšalliset puistot, Koštamukšen ta Kivačun rauhoitušalovehet. Arvoštelijat huomattih šellošukšien kokonaisuutta, materiaalin omalatuisuutta, vähän tunnettuja tietoja. Arvoštelijien valinta oli vaike, vet kaikki joukot oikein staraitih. Erittäin hyvä šellošuš oli kiestin kiläisillä koululaisilla Kale-

LUONNONLINNAN ON KAUPUNKI LUONNON HELMAŠŠA, KUMPASEŠŠA KAIKILLA ON HYVÄ ELYÄ. KUVA: GALINA LUZGANOVA

valan kanšallispuistošta. Še oli esitetty runomuotoseksena näytti tosi luomistyöt! Onnako toisien joukkojen esiintymisissä niise oli omie hyvie piirtehe.

Presentaatijojen jälkeh joukot ošallistuttih luonnonšuojelualovehien tietäjien klubin kyšelyh, kumpasešša tuaš šuatih korkeita arvošanoja. Še näyttih hyvä šellošuš oli kiestin kiläisillä koululaisilla Kale-

Toini vaihe oli Luonnonlinna rakentamini. Jokahini joukko šai konkreettisen tehtävän linnan yhen ošan šuunnitellušta. Onnako še piti šuunnitella niin, jotta še olis mukava ta šiinä oltais kaikkie vuatumukset. Oma projekti piti ašettua šiih paikkah, kumpani ošallistujat šuatih etukäteh.

- Työ varmašti muissat, jotta rakentua Luonnonlinnaa pitäy niin, jotta ei

käršis luonnonympäristö, šano festivaalin vetäjä Irina Škin'ova.

Enšimmäisen tiilin huavehkaupunkih pani viime vuotisen festivaalin voittaja - Luohen kešikoulun joukko. Koululaiset šuunnittelih sellulosi- ta paperikombinaatin. Projektin esittäminen jälkeh rakentajien piti vaššata omien opponenttien moneh kyšymykšeh. Onnako toisilla joukoilla niise

piti väittyä omie projektie: kaupunkin šähkötutanto (Piäjärven koulu), eläinpaikka (Kiestinkin koulu), opaššušlaitokšet (Čupan koulu), lääketietolaitokšet (Enkijärven koulu), yhteiskunnallini ruokailu (Aittaniemi), päiväkotilaitokšet (Šohjanankoški), lepoaikka (Kananaini), kunnnoššukombinaatti (Piäjärven lapšienkoti).

Niin kuin joka taitehpro-

Tehtävän lopušša šuurella kartalla ilmešty kaupunki, kumpasešša jokahini himottais elyä.

sessi, projektien rakentamini ta esittämini oltih oikein aktiivisie. Irina Škin'ova autto koululaisie ta johti taitehprosessie. Ruavon aikana tietyšti oli äijän kiistoja, onnako loppupäätöš oli luajittu yhteššä. Pitäy mainita, jotta lapšet oikein ahkerašti valmissuttih kilpailuh. Tehtävän lopušša šuurella kartalla ilmešty kaupunki, kumpasešša jokahini himottais elyä.

Kolmaš vaihe oli Luonnonpuistolla on varma šuojelu -plakatin luatimini, kumpani tuli festivaalin loppuvaihielkšie. Še alotti Puistojen maršši 2013 -aktijon.

Festivaalin jännittävänä hetkenä oli tulokšien ta voittajien ilmottamini. Kolmannella paikalla piäsi Piäjärven koulu, toisella tultih viime vuuvven voittajat - luohelaiset lapšet. Voittajakšie oli miäritty Kiestinkin koulu. Kaikkie joukot šuatih ošallistujien diplomit ta lahjoja.

GALINA LUZGANOVA

Vapua-aika

» RAHVAHAN VIISAHUŠ

Lehmällä maito on kielesssä, lypsäjällä käsissä,
a paimenella jaloissa.

KARJALAINI ŠANANPOLVI

» ANONSSI

KARJALAN TAITEHMUSEJO. KALEVALA LAPŠIEN PIIRUŠŠUKŠISSA.	
26.05. ŠUATEN	Esillä Petroskoin, Lahdenpohjan ta Aunukšen taitehkoulujen opaštujen töitä aihiešta Kalevala-eepossan šankarit.
TOINIARKI – PYHÄPÄIVÄ	
10.00 – 18.00	
→ Adressi: Karl Marxin katu, 8 → Telefoni: 78-37-13	

FILARMONIJAN YLÄAULA. KIŽIN ŠUARISTO.	
30.05. ŠUATEN	Valokuvuaja Vladimir Larionovin (Petroskoi) töijen näyttely.
ENŠIARKI – PYHÄPÄIVÄ	
10.00 – 18.00	
→ Adressi: Kirovinkatu, 12 → Telefoni: 76-97-06	

VIHOD-MEDIAKEŠKUS. MUU MUAJILMA.	
05.06. ŠUATEN	Al'ona Golubevan (Petroskoi) näyttely. Esillä piiruššukšie, videoita, installaatioita ta objektija. Avajaiset klo 16.00. Vapua piäšy.
TOINIARKI – ŠUOVATTA	
12.00 – 18.00	
→ Adressi: Karl Marxin katu, 14 → Telefoni: 76-14-41	

KUKLATALO-NÄYTTELYŠALI. KONTUPOHJAN MOSAIKKI.	
15.06. ŠUATEN	Viiientoista kontupohjalaisen taiteilijan näyttely. Esillä mualaukšie, akvarellija, pastellija, šekateknikka- ta batikkitöitä.
ENŠIARKI – ŠUOVATTA	
12.00 – 17.00	
→ Adressi: La Rochellen katu, 13 → Telefoni: 77-34-56	

KIŽIN NÄYTTELYKEŠKUS. MUALLISET TA TAIVAHALLISET ŠOTURIT.	
08.09. ŠUATEN	Venäjän lapšien piiruššuškilpailun piättäväsšä näyttelyššä esillä töitä, kumpaset kerrotah eri kanšaneepossojen šankariloista, Venäjän kanšojen šuojelijoista ta šotapiälüköistä.
ENŠIARKI – PYHÄPÄIVÄ	
10.00 – 18.00	
→ Adressi: Fedosovankatu, 19 → Telefoni: 77-51-16	

KARJALAN KANŠALLINI MUSEJO. ASIENA OLI MYÖŠ LYIJYKYNÄ.	
1.11. ŠUATEN	Karjalan rintamalla taistelujen taiteilijien töijen näyttely. Esillä yli 40 piiruššušta vuosilta 1942–1944, aseita ta šota-ajan esinehie.
TOINIARKI – PYHÄPÄIVÄ	
10.00 – 17.30	
→ Adressi: Leninin aukio, 1 → Telefoni: 76-94-79	

Kuoroja ympäri Karjalua yhtyy Laulujuhlih

Kešäjuhlat: Šuuri karjalaini laulujuhlaperinneh jatkuu tänä kešänä Petroskoissa.

VIIME VUOTENA LAULUJUHLAT PIETTIH SORTAVALAŠŠA. KUVA: JELENA FILIPPOVA.

TAT'ANA TORVINEN

Kešäkuusšä järještämien Petroskoin Laulujuhlien ohjelma lupua olla erittäin suuri ta monipuolinen. Yli 30 kuoro ta yhteheš noin 900 ošallistujua vuotetah yhtyvän tähä tapahtumah. Laululavoilla esiintyy laulajie Karjalašta, Šumešta ta Virošta. Kuoroja melkein joka Karjalan piiristä yhtyy tämänvuotisih laulujuhlih.

Ohjelman aikana pietäh kuorojen harjotuksie, esityksie, konserttija šekä Kuorolaulu 2000-luvulla – perinneh ta nykypäivä-seminaari.

Laulujuhlan puittehisssa 14. kešäkuuta Kanšallisen teatterin suurella lavalla esitetäh Eigu-nimini karjalankielini koko perehen ooppera.

Konserttija järješetäh kaupunkin eri lavoilla: Karjalan filarmonijaššä, Petroskoin K. Raution musiik-

kiopistoššä, Lapšien musiikkikouluššä, Kanšalliseššä musejoššä ta Kanšallisen kulttuurien kešäkuššä. Kaikki pivot ta konsertit ollah yleisöllä avoimie ta makšuttomie.

Laulujuhlien huippuna on 15. kešäkuuta järještämä Šuuri Karjalaini pruasniekka Petroskoin Kiirovin aukiolla, missä piänäyttämöllä pietäh kuorojen suuri Laulukenttä-yhteiseššä.

Šuovatan iltaohjelmah yhtyy šamoin Sattuma-folklori-yhtyveh (Petroskoi), Vladimirskije rozhečniki -lauluyhtyveh (Vladimir) šekä Suomen Värttinä-yhtyveh.

Karjalan, Venäjän ta Suomen laulukulttuuri tulou vahvalla esillä Laulujuhlisssa. Tapahtuman järještäjien mieleštä piäajatukšena onki še, jotta laulun ta musiikin vaikutukšella šuaha yhistyäh ihmiset rajan eri puolilta.

» LAULUJUHLAT

- Karjalaisen lauluperinneh perušta luotih 1800-luvun lopulla ta šiitä lähtien on järješšetty valtakunnallise laulujuhlie Šumeššä.
- Uuši laulujuhlaperinneh käynnisty vuotena 2012 Sortavalan Laulujuhlista.
- Laulujuhlat-tapahtuman järještäjini ollah Laatokankarjalaisten Liitto ry., Karjalan tašavallan kulttuuriministerijö yhteistyöššä Karjalan kulttuurilaitokšien šekä suomelaisien karjalaisjärještöjen ta šiätijöjen kera.
- Perinneh jatkuu vuorovuosina eri paikkakunnilla ta maissa. Petroskoin Laulujuhlat järješetäh 14.–16. kešäkuuta 2013. Vuotena 2014 Laulujuhlat pietäh Joensuuššä ta vuotena 2015 tuaš Sortavalaššä. Šilloin täytyy 80 vuotta kuuluisista 1935 vuuvven Laulujuhlista.

Netälän päivä	Petroskoi				Kemi				Kalevala				Koštamuš				Louhi				Mujejärvi			
	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ	YÖ	PÄIVÄ				
NE 23 ⁰⁵	☾ +6	☁ +12	☾ +5	☀ +13	☾ +4	☀ +14	☾ +5	☀ +16	☾ +2	☀ +10	☾ +4	☀ +12	☾ +4	☀ +12	☾ +4	☀ +12	☾ +4	☀ +12	☾ +4	☀ +12				
PI 24 ⁰⁵	☾ +5	☁ +11	☁ +7	☀ +14	☾ +5	☁ +15	☾ +4	☀ +16	☾ +3	☀ +14	☾ +4	☀ +12	☾ +4	☀ +12	☾ +4	☀ +12	☾ +4	☀ +12	☾ +4	☀ +12				
ŠU 25 ⁰⁵	☁ +5	☁ +15	☾ +9	☀ +14	☁ +9	☁ +21	☾ +4	☀ +18	☾ +8	☀ +16	☾ +10	☀ +13	☾ +9	☀ +15	☾ +9	☀ +15	☾ +9	☀ +15	☾ +9	☀ +15				
PY 26 ⁰⁵	☾ +7	☁ +14	☾ +9	☀ +16	☁ +13	☁ +18	☾ +7	☀ +19	☾ +7	☀ +16	☾ +9	☀ +15	☾ +9	☀ +15	☾ +9	☀ +15	☾ +9	☀ +15	☾ +9	☀ +15				
EN 27 ⁰⁵	☁ +10	☁ +18	☾ +9	☀ +15	☁ +11	☁ +16	☾ +12	☀ +18	☾ +8	☀ +15	☾ +9	☀ +16	☾ +9	☀ +16	☾ +9	☀ +16	☾ +9	☀ +16	☾ +9	☀ +16				
TO 28 ⁰⁵	☁ +12	☁ +18	☾ +9	☀ +16	☁ +11	☁ +16	☾ +10	☀ +16	☾ +8	☀ +14	☾ +9	☀ +16	☾ +9	☀ +16	☾ +9	☀ +16	☾ +9	☀ +16	☾ +9	☀ +16				
SE 29 ⁰⁵	☾ +9	☁ +18	☾ +9	☀ +17	☾ +10	☁ +19	☾ +9	☀ +20	☾ +7	☀ +16	☾ +10	☀ +16	☾ +10	☀ +16	☾ +10	☀ +16	☾ +10	☀ +16	☾ +10	☀ +16				

» ANEKDOTTI

- Tavattih kaksi koiranpentuo.
– Hau-hau, šano enšimmäini koiranpentuo.
– N'au-n'au, vaštasi toini.
– Oletko šie tolkuššä? kyšy enšimmäini penikkä.
– Mie opaššun vierahie kielie!

YHTEISKUNTAPOLIITTINI LEHTI, KUMPA
ILMESTYY KARJALAN KIELEN VIENANKARJALAN
MURTEHELLE

Vienan Karjala

Karjalan rahvahan lehti on peruššettu 28. talvikuuta 1999.
Lehen on rekisteröiny Venäjän Federatijon Kirjapainoalan komittietta, rekisterinumeru «3»-0186

PERUŠTAJAT:
Karjalan tašavallan lakijenhväkšymiskouš,
Karjalan tašavallan hallituš,
Karjalan Rahvahan Liitto,
Valtjollini unitaarini laitoš
"Periodika"-kuštantamo

Piätoimittaja Olga MELENTJEVA
TOIMITUKŠEN OŠOITEH:
Titovinkatu 3, 185035 Petroskoi, Karjalan tašavalla
Tel: (8 142) 78 29 32; faksi: (8 142) 78 36 29
e-mail: vienankarjala@mail.ru; vienan@sampo.ru
<http://vienan.rkperiodika.ru>

Julkaisija:
Valtjollini unitaarini laitoš
«Periodika»-kuštantamo
Painettu Verso-kirjapainoššä:
185031, Petroskoi, Varkaukšen rantakatu, 1a

№ 10 (362) 22.05.2013
Allakirjutettu painettavaksi 21.05.2013
klo 12.00

→ Indeksi 84593
→ Painoš 700
→ Tilauš 417
→ Hinta 10.00 rpl

« Parahina muisselmina ollah matat vanhempien, ukon ta ämmön kera.

« Enšimmäistä kertua olin Venäjällä oraškuun alušša, še oli matka Siktivkarin UFUSCO-konferenšših.

« Kaikista kielistä unkarin kieli miun mielešta on vaikein.

Vierahien kielien tutkimini on pääsijalla

Persoona: Monikielini henkilö Simonas Noreikis.

KSENIJA VERETENNIKOVA

Tuttavuštumini uusien, mukavien ihmisten kera jo tuli hyväksi perinteheksi Čičiliušku-teatterin vierailumatkojen aikana. Näiltä ihmisiltä aina šuat elämän energijua, intuo, uušie näkökulmie ta tietyšti hyvie muistoja.

Teatterin viime matalla Šuomeh tutuštuma liettualaisen Simonas Noreikisin kera, kumpani heti šano, jotta voimma kuččuo häntä Sem'onakši. Hiän melko hyvin pakajau venäjäksi ta tietäy monta kieltä.

Simonas, missä olet šyntyn ta mi kieli on šiun muamonkielenä?

– Olen šyntyn 27. šyyškuuta 1990, Liettuan piäkaupunkissa Vilnašša. Vanhemmat ammatiltah ollah arhitektorit. Tuattoni on liettualaini ta muamoni on puolalaini. Vanhempien kera pakajan liettuaški, ukon ta ämmön kera puolan kielellä, šen takie miula on kaksi muamonkieltä, liettuan ta puolan.

Pereh aina vaikuttau ihmishen ta hänen näkökulmah, onko še niin šiun pereheššä?

– Voin šanuo näin: parahina muisselmina ollah matat vanhempien, ukon ta ämmön kera. Äijän matkuštelima Liettuašša ta Europašša. Konša olin šeiččemen vuotta vanha, niin enšimmäistä kertua vanhempien kera kävimä Skandinavijašša ta Šuomešša. Tämä matka tuli šyykši, jotta rupesin opaštumah šuomen kieltä.

Jatkuko tämä kielien harraššus, konša opaššuit koulušša ta yliopistošša?

– Mie opaššuin Vilnašša liettuankielisešša koulušša. Mie tykkäsin eksakti- ta humanistisie tietoja šamantašosešti. Onnako, joutoaikana mielelläh opin vierahie kielijä. Jo huaveilin filologijašta šen vuokšipiäsin Puolan Poznan'-kaupunkin Adam Bernard Mickiewiczillä nimettyh yliopistoh

SIMONAS NOREIKISIN MUAMONKIELINÄ OLLAH PUOLAN TA LIETTUAN KIELET. ŠEN LISÄKŠI NUORI MIEŠ HYVIN PAKAJAU ENGLANNIKSI TA VENÄJÄKŠI TA TUTKIU VIELÄ MONTA KIELTÄ. KUVA SIMONAS NOREIKISIN ARHIIVAŠTA.

alušša, še oli matka Siktivkarin UFUSCO-konferenšših. Mie matkuštin suomalaisen, virolaisen ta puolalaisen delegatijon kera, šen vuokšie matka oli oikein vesselä ta tuntu hyvänšiamini ilma- piiri. Siktivkar on oikein mukava kaupunki omien nähtävyyksien kera. Milma miellytti, jotta kaupunkin katujen nimet on kirjutettu kahella kielellä, venäjäksi ta komiksi. Konferenššin aikana kuuntelin monta mukava šelloššusta, kulttuuriohjelma oli järješsetty korkietašosešti. Muistih jäi Siktivkarin Draamateatterin näytelmä ta matka Ib-kylän etnografiseh puistoh, missä oli etno-illačču. Tutuššuin eri ihmisten kera Komin ta Karjalan tašavalloista, Udmurtijašta, Mari-Elistä, Šakšašta. Konša myöštymä jälelläh, niin olima Piiterissä, kävimä Ermitažih ta Nevski-prospektilla. Heinäkuušša meinuan lähtie tutkimušmatalla Aunukšen piirih. Oikein tahon käyvä Venäjän suomalais-ugrilaisilla alovehilla.

Min aihieni oli šiun šelloššus UFUSCO-forumissa?

– Šelloššukšen teemana oli Baltijalaiset lainašanat ihmisen ta perehen šanaštošša liivin kieleššä. Luvin šelloššusta šuomekši. Slaidit oltih luajittu viron kielellä ta tesa- sat venäjäksi.

Mimmosie šuunnittelmie šiula on tulevaisuuteh?

– Ei ole šuurie šuunnittelmie, en ajattele vielä tästä. Tänä vuotena pitäy kirjuttua diplomityö, šiitä tahon myöštymä Puolah ta opaštuo magistratuurissa. Magistratuurin jälkeh tulou doktorantuu- ri, onnako en tiijä vielä mimmosešša yliopistošša. Magistratuurin aikana on mahollisuuš lähtie Šuomeh vaihon mukah puolentoista vuuvven ajaksi. Himottais lähtie Ouluh tai Joensuuh, jotta voisin šuhaa tietyä Šuomešta enämpi. Paičči tutkimuštuyötä tahon ruatua kiäntäjänä.

šuomen filologijan alalla. Vilnašša ei ollun šemmoista mahollisuutta ta šen lisäksi oikein himotti opaštuo juuri Puolašša. Nyt opaššun kolmannella kurššilla ta tänä vuotena lopetan baka- lavriatin opaššukšen. Tänä opaššuvuotena ilmešty mahollisuuš opaštuo Helsin- kissä vaihon mukah.

Šie olet kuin vierahien kielien šanakirja, millä kielellä pa-

kajat ta opaššut nykyjäh?

– Kuin olen jo šanon, puolan ta liettuan kielet ollah miun muamonkielinä, paičči niitä hyvin pakajan englanniksi ta venäjäksi. Venäjän kieltä olen oppin iče, täššä milma autettih tuttavat ta miun ympäristö. Yliopistošša olen oppin šuomen ta viron kielie. Koulušša oli šakšan kielien tuntija. Iče olen oppin latvian ta serbijan kielie.

Vilnašša olin norjan kielien kurššiloilla. Helsinkissä enšimmäisellä lukukauvel- la oltih marin, erz'an ta unkarin kielien kurššit. Kaikista kielistä unkarin kieli miun mielešta on vaikein. Mie tykkäy tutkie lingvis- tiikkua ta verrata kielie.

Onko šiula muita harraššukšie, paičči kielien tutkimista?

– Tietyšti on. Oikein tyk-

kyän olla luonnon helmašša tai kaupunkin laijalla. Še on aika, konša ei pie kii- rehtie kunnena. Jo tutta- vissa paikoissa rupiet huomamah mitänih uutua. Mie aina otan matkah kameran, šentäh kun tykkäy valoku- vata. Kešällä käyn kalalla.

Oletko šie konša käynyn Venäjällä?

– Enšimmäistä kertua olin Venäjällä oraškuun

Tortilla-ämmön viisahukse

Terveh lapset!

Kohta teillä loppuu oppivuosi ta alkau kešäloma. A tiijättäkö työ, konša alkau kešä? Tavallisen kalenterin mukah kešä alkau 1. kešäkuuta ta keštäy 92 päivyä. Astronomisešša kalenterissa on šanottu, jotta kešä alkau kešäpäivänšeisauksen päivänä (22. kešäkuuta) ta loppuu 23. šyyškuuta. Rahvahallisen kalenterin mukah kešä alkau 14. kešäkuuta, konša valkie ta lilovinvärini sireni lopetetah kukinnan, ta jatkuu 15. šyyškuuh šuaten. Miun mieleštä, oikiešša on fenologini kalenteri, kumpasen mukah kešä alkau 11. kešäkuuta ta loppuu 26. elokuuta. Kačomma, mitä tulija kešä iče šanou meilä!

» LAPŠEN ŠUUŠTA

Šuuri yštävällisennäköni koira nuoli lašta. Poika pöläšty ta rupesi itkömäh. Muamo hätäyty:

- Puriko še šilma?
- Ei, še milma maisteli!

Tuatto ta poika tultih eläintarhah. Tuatto selittäy:

- Tämä on noršu-tuatto, tämä on noršu-muamo, a tämä pieni noršu on niijen poika.
- A missäpä on Našto-ämmö?

- Muamo, ošša koiran!
- En ošša!
- No ošša, ole hyvä!
- Mie vet šanoin, jotta en ošša! Myö šen kellänih toisella!

» OLETKO KUULLUN?

Ritarien etiketti

Keškiaikaset ritarit oikein tykätih etikettie. Konša ritari mäni ativoih, hiän kanto mataššah komien lahjan. Šielä hänellä niise annettih lahja. Lopušša isännät šuatettih vieraš melkein hänen kotih šuaten. Kohtelija ritari šiittä šuatto isännät jällelläh. Nuo ieštuaš kai-muamiset voitih keštyä huomenekšeh šuaten! Vielä ritari oikein kunnivoičči vanhemie

ta heitä nähtyöh heti kisko lakin piäštä. Niin ilmešty tapa ottua lakki piäštä.

Jokahisella ritariilla oli šyväimen naini. Etiketti ankarašti kääši kaikkien kekšie sonettija ta laulua niitä mielitietyn parvikkehen alla. Još naini jäi kylmäksi, niin ritarin piti keštyä olla juomatta ta šyömättä ihmisien näkyvišsä. Šitä paičči, etiketin mukah ritarien piti antua vala, parempi šemmoni, mitä oli vaikie täytyä.

» LUVE ŠANANLAŠKU

Nakris

Venäläini starina

Ukko issutti nakrehen ta šanou:

- Kašva, kašva, nakris, makieksi! Kašva, kašva, nakris, kepiekši!

Nakris kašvo makieksi, kepiekši ta šuurekši.

Läksi ukko nakrista muašta vetämäh: vetäy, vetäy, ei voi vetyä.

Ukko kučču akan:

- Tule, akka, nakris muašta vetämäh!
- Akka vetäy ukošta, Ukko vetäy nakrehešta -

Vejetäh, vejetäh, ei voija vetyä.

Akka kučču punukan:
- Tule, punukka, nakris muašta vetämäh!

Punukka vetäy akašta, Akka vetäy ukošta, Ukko vetäy nakrehešta - Vejetäh, vejetäh, ei voija vetyä.

Punukka kučču Žučkan:
- Tule, Žučka, nakris muašta vetämäh!
Žučka vetäy punukašta,

Punukka vetäy akašta, Akka vetäy ukošta, Ukko vetäy nakrehešta - Vejetäh, vejetäh, ei voija vetyä.

Žučka kučču kiššan:
- Tule, kišša, nakris muašta vetämäh!

Kišša vetäy Žučkašta, Žučka vetäy punukašta, Punukka vetäy akašta, Akka vetäy ukošta, Ukko vetäy nakrehešta - Vejetäh, vejetäh, ei voija vetyä.

Kišša kučču hiiren:

- Tule, hiiri, nakris muašta vetämäh!

Hiiri vetäy kiššašta, Kišša vetäy Žučkašta, Žučka vetäy punukašta, Punukka vetäy akašta, Akka vetäy ukošta, Ukko vetäy nakrehešta - Vejetäh, vejetäh ta vejetih nakris!

Makie oli nakris ta kaililla riitti maissella!

KIÄNTI: MAIKKI SPITSINA